

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre K 24.— félfévre . . K 12.—
negyedévre K 6.— egy hónapra K 2.—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre K 28.— félfévre . . K 14.—
negyedévre K 7.— egy hónapra K 2-40

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1916.

V. évfolyam 252. szám.

Csütörtök, október 26.

LEGUJABB.

BERLIN: A Wolff-ügynökségnek jelentik szikratávirón Bostonból: Scharp Vilmos, Amerika párisi nagykövete, aki most készül elfoglalni új állomását, a háborúról szóló beszédében utalt arra, hogy a nyugati fronton néhány yardnyi tényereség az antantnak sok milliárdjába és az emberi élet száz-ezreibe került. E harcokban a nyugati fronton egyenlők voltak látszat szerint a szembenálló erők és ezért tartható fent az egyen súly a borzalmas áldozatok dacára is.

GENF: E héten az Északi-tengeren hatalmas ütközet folyt le, amelyben résztvettek a nagyobb egységek is. A londoni tengerészeti hivatal még mindig mélyen hallgat a dologról.

ZÜRICH: Az Eclair jelentése szerint a román vezérkar főnökének Landavescu tábornokot nevezték ki. E kinevezésnek csak formaszerepe van, mert tulajdonképpen orosz és francia kezében van a román hadvezetés. Polivanov volt orosz hadügyminisztert a román király mellé osztották be, hogy eloszlassa az időelőtti békevágyat.

BERLIN: A Wolff-ügynökség jelentik: Georgescu román tábornok különös megbízatással Londonba utazott. A tábornok ott ez alkalommal a következő nyilatkozatot tette:

— A németek offenzívája Romániát a haditervének megváltoztatására kényszerítette. A németek azt állítják, hogy győzelmet arattak, pedig ez nem igaz. A Románia ellen irányuló német tervek megghiusultak, mert a Romániába vezető szorosokon a németek sohasem tudnak átjutni.

ZÜRICH: A „London Magazin“ című lapban Churchill a következőket írja: A szövetségesek leghatalmasabb erőfeszítése sem érvényesülhet a Sommenál, a német gépfegyverekkel és drótakadályokkal szemben.

SAJTÓHADISZÁLLÁS: Október 23-án délután, ellenséges repülők bombákat dobtak a katonai jelentőséggel nem bíró Cittanuova, Usago és Salvore parti helységekre. Cittanuovában egy polgári személyt megöltek, katonai kárt sehohsem okoztak. A trieszti öbölben légi harcok voltak. Egyik tengerészeti repülőnk, amelynek vezetője Virányi tengerész-hadapród, megfigyelője Hoch egyéves önkéntes volt, a lagunák vidékén végzett felderítő utjáról nem tért vissza.

SAJTÓHADISZÁLLÁS: Az orosz vezérkar jelentik 23-ikáról: A Taitos-Slanic folyó völgyében a románoktól megtámadott ellenség arra kényszerült, hogy kissé visszavonuljon,

Csernavodát elfoglaltuk.

A szövetséges csapatok folytatják az ellenség üldözését. — A dobrudzsai román-orosz haderő utolsó vasúti összeköttetését vesztette el. — A konstanzai zsákmány.

BERLIN, október 25. A nagy főhadiszállás jelenti: Balkán-harc: Mackensen vezértábornagy hadserege: Az üldözés tervszerűen halad. Csernavodát ma reggel elfoglaltuk. A részletek még nem ismeretesek. Ezzel a Dobrudzsában harcoló román-orosz hadsereget megfosztottuk utolsó vasúti összeköttetésétől és rendkívül fontos eredményt értünk el.

A macedóniai arcvonalon nyugalom.

LUDENDORFF, első főszállásmester.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

BUDAPEST, október 25. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Délkeleti harc: Albániában nincs ujság.

HÖPER altábornagy,

a vezérkari főnök helyettese.

SZÓFIA. A bolgár vezérkar jelenti október 25-ikéről: Macedóniai arcvonal: A helyzetben nem állott be változás. A Prespa-tótól délre a Svesda-Biklista helységek között lovasságunk és ellenséges felderítő csapatok között összeütközésre került a sor.

A Prespa-tótól a tengerig húzódó egész arcvonalon gyenge tüzéségi tüz és felderítő csapatok harca. Az Égei-tengerpart vidékén ellenséges torpedónaszád eredménytelenül ágyuzta a Naroniától nyugatra eső vidéket.

Román arcvonal: Dobrudzsában a szövetséges csapatok üldözik az ellenséget. Október 24-ikén este elérték a Tasarlu-tó, Esker, Darabantu, Taktomak, Topcsa, Mobilia, Moseu, Oprea és Kokumleni helységek vonalát. Ma reggel a szófiai első gyalogos hadosztály elérte Csernavodát; az üldözés tovább folyik.

A Konstanzában ejtett zsákmány jelentékeny: 500 vasúti kocsit és több mozdonyt (a vasúti állomás sértetlen maradt), számos petróleum tartályt (csaknem valamennyi tele), kikötői raktárakat (amelyek szintén telve vannak árukkal) és magában a kikötőben 70 török járműből álló flottát tesz ki a zsákmány. E hajókat a románok visszatartották volt.

A Duna-mentén nyugalom.

A franciák az égő Douaumont-erődig jutottak.

— A harc tovább tart. —

BERLIN, október 25. A nagy főhadiszállás jelenti: Az esős időjárás következtében a Somme-területen tegnap csökkent a harci tevékenység. A tüzéségi tüz csak időnként fokozódott. Az esti órákban a Les Boeufs—Rancourt vonalból indított francia részleges támadások akadályaink előtt az ellenség nagy veszteségei mellett eredmény nélkül összeomlottak.

A trónörökös hadserege: Verdun északkeleti arcvonalán a franciák támadása az égő Douaumont-erődig tért nyert. A harc tovább tart.

LUDENDORFF, első főszállásmester,
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A francia jelentés áttörésről ad hirt.

Genf, október 25. A francia vezérkar jelenti október 24-én éjjel tizenegy órakor:

Alapos tüzéségi előkészítés után ma délelőtt a Maas jobbpartján megtámadtuk az ellenség hét kilométeres frontját, amelyet mindenütt áttörtünk. Douaumont falu és erőd a birtokunkban van. A balszárnyon csapataink áthaladva Thiaumont-erődön és majoron, birtokukba vették a hadraumonti kőbányát és a Brasból Douaumontba vezető utat egész hosszában. A jobbszárnyon vonalunk az erődtől kezdve, Cailles erdőtől északra, Vaux falutól nyugatra, a Fumin-erdő mellett, majd tovább északra a Chenois-erdőnél és a damloui ütegnél vonul el. A foglyok száma eddig több mint háromezer. A zsákmányolt hadianyag nagysága még nem állapítható meg.

Az iparcikkek árának maximálása.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az elmúlt héten tudvalevőleg felterjesztést intézett a kormányhoz, amelyben azt kérte, hogy ugyanugy járjanak el az ipari termékekkel szemben, ahogy a mezőgazdasági termékeket sorra maximálják. Az ipari termékek ára éppen olyan hallatlanul, sőt talán még nagyobb arányokban felszökött, mint a mezőgazdasági terményeké és ezeket az ipari árukat olyan nyugodtan, olyan büntetlenül lehet drágítani, ahogy ép az iparosoknak tetszik. Ha a maximális ár az ipari árukra is kiterjedne, sokkal konszolidáltabb viszonyokra volna kilátás.

Nem találjuk igaznak és jogosnak az Omge panaszát amiatt, hogy a mezőgazdasági termékek valami tulságos mérsékelttel volna maximálva. Köztudomású, hogy nagy általánosságban maguk a mezőgazdák is meg vannak elégedve azzal, amit a háboru alatt keresni tudnak. Ennek ellenére rendkívül helyesnek tartanók az ipari cikkek árának maximálását.

Ha csak az elsődrendű életszükségleti cikkeket, tehát a ruházkodás, lakás és táplálkozási szempontjából szükséges iparcikkeket maximálnák, már igen nagy lépéssel közelebb jutnánk ahhoz a fantasztikusnak látszó valamihez, amit megélhetésnek neveznek. Ma valóban az a helyzet, hogy a legnagyobb nehézségek árán sem lehet megélni, mert hiszen akármennyit keres az ember, azok a követelmények, amelyeket az élet — minél magasabb állású valaki — vele szemben támaszt, megjelenés, ruházkodás, táplálkozás, lakás és egyebek tekintetében, soha sem fedezhetők a keresetből. Ma az a helyzet, hogy a legjobban kereső embereknek is nagyon erősen meg kell nézniök a garast, mielőtt egy gallért — ára egy korona husz fillér — vagy egy pár harisnyát vesznek.

Ennek meg kell szünnie. Az ármaximálás előtt azonban a készletek összeírásának kell megtörténnie. Meg vagyunk győződve róla, hogy a készletek összeírása alkalmával az ipari cikkekben olyan bőséget találna a kormány, amilyen bőségre nincs is elkészülve és meg vagyunk győződve róla, hogy igen sok helyen találnának olyan készleteket, amelyeknek eredeti számlája még a háboru legelejéről kelt és amelyek teljesen jogosulatlanul nagy háborus haszonhoz juttatnak egyes kereskedőket és gyárosokat.

Ez a helyzet nem tarthat így tovább az ipari cikkekkel, mert annyiban igaza van az Omgenek, hogy ugyanakkor, amikor a gazda a háboru előtt elért öt forint helyett valamilyen terményért most tíz forintot kap, egy cipőért a háboru előtt fizetett öt forint helyett harmincat kell fizetnie. Nincs tehát egyáltalán meg az egyensúly a gazda bevétele és kiadásai, illetve a mezőgazdasági termékek árai és az iparcikkek árai között.

Meg vagyunk győződve, hogy a kormány komolyan fontolóra fogja venni ezt a rendkívül jelentős kérdést. Hiszen ma már nem szorul bővebb bizonyításra, hogy nemcsak az evés és ivás tartozik az elsődrendű szükségletekhez, hanem ugyanolyan szükséglete az embernek a tisztaság és öltözködés, hogy elsődrendű szükségletet kielégítő iparcikkekhez is csak a legnagyobb áldozatok árán lehet jutni, sőt később talán már ilyen áldozatok árán sem.

A helyzet ma az, hogy egyes iparcikkekkel ugyanolyan spekuláció folyik, mint a nyersterményekkel és élelmészeti cikkekkel. Ezt a spekulációt bármily uton-módon meg kell akadályoznia a kormánynak az egész ország népességének érdekében.

Kampolungtól északra csapataink tért nyertek.

A Vulkán-szorost elfoglaltuk. — Az orosz támadások megghiusultak.

BERLIN, október 25. A nagy főhadiszállás jelenti: Keleti harctér: Lipót bajor herceg arcvonala: A Szczara mentén megghiusult az oroszok gáztámadása. Kolostrownál (Lucktól északnyugatra) orosz zászlóaljok támadása szintén nem járt semmiféle sikerrel.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: Az Erdős-Kárpátok déli részében kisebb terjedelmű harcokban megtartottuk az elfoglalt magaslati állásokat.

Erdély keleti határán helyi harcok folytak. A helyzet nem változott. Kampolungtól északra támadásunk előrehaladt. Német és osztrák-magyar csapatok rohammal elfoglalták a Vulkáni-szorost.

LUDENDORFF, első főszállásmester, (Közli a miniszterelnöki sajtóosztályn.)

BUDAPEST, okt. 25. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztályn.) Károly főherceg arcvonala: Osztrák-magyar és német csapatok

elfoglalták a Vulkán-szorost. A Kampolungtól északra harcoló szövetséges haderők szintén tért nyertek. Magyarország keleti határán tovább folyik a harc. A 82-ik székely gyalogezred a Berecki hegységben elkeseredett kizitusa után elfoglalt egy erősen elsáncolt határmagaslatot; a megszálló őrséget részben elfogtuk, részben megsemmisítettük; ezek közül egy ember sem menekült meg.

A harmas országhatáron csapataink új állásaikban visszaverték az oroszok támadásait. Az ellenség egy helyen betört, de azonnal visszavertük.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A Zborowtól délre lefolyt sikeres előőrsi csatározásokon kívül az osztrák-magyar csapatoknál nem volt jelentős esemény.

HÖFER altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Heves ágyu- és aknavetőtüz a Karszt-fensíkon.

BUDAPEST, október 25. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztályn.) A Karszt-fensík északi része heves ágyu- és aknavetőtüz alatt állott.

HÖFER altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Az ellenség üldözése a Dobrudzsában.

— Török hivatalos jelentés. —

A Magyar Távirati Iroda jelenti Konstantinápolyból: A főhadiszállás közli október 23-ikán:

Tigris-front: Nem történt jelentős esemény, csak a szokásos kölcsönös tüzelés és számunkra szerencsés lefolyású csatározások.

Kaukázus-front: A jobbszárnyon visszavertük az ellenségnek több századdal véghezvitt támadását, miközben az ellenségnek veszteségeket okoztunk. A balszárnyon sikeres lefolyású csatározások, amelyeknek során nagyszámú foglyot ejtettünk. A többi fronton nem volt jelentősebb esemény.

A Dobrudzsában csapataink és a szövetségesek csapatai folytatják a megvert ellenség sikeres üldözését.

Román jelentés Konstanza elfoglalásáról.

Sajtóhadiszállás, október 25. A román vezérkar jelenti 24-ikéről: Az Uzul-völgyben a harcok tovább folynak. Predeálnál tovább harcolunk. Dragislavelénél a határon heves támadások dacára tartjuk állásainkat. A Zsil-völgyben az ellenség könnyebb előrehaladást ért el.

A Dobrudzsában balszárnyunk Karamurát felé vonul vissza. Konstanzát az ellenség megszállotta.

A német sajtó Grey beszédéről.

Berlin, október 25. Grey beszédéről a *Germania* azt írja, hogy az ő közvetítő ajánlatát nem lehetett annak idején komolyan venni, mert egyrészt vonakodott Ausztria-Magyarország legméltányosabb követeléseit elismerni, másrészt csak akkor változtatta meg álláspontját, amikor az események menete már azt is meghaladta. Németország nem utasította vissza olyan könnyen a konferencia javaslatát, mint azt Grey a világ rövid emlékezőtehetségére számítva, el akarja hitetni, hanem folytatta közvetítő javaslatait a legvégső határig, amíg hirtelen ki nem derült, hogy Oroszország és Franciaország katonai előkészületei mindenféle közvetítő szándékot hatástalanná tettek.

A *Vossische Zeitung* azt mondja, hogy a beszédben csak az a régi vakmerő angol szándék jut kifejezésre, amely angol ködbe akarja burkolni a világot. A semleges gondolkozás teljesen elegendő ahhoz, hogy meglássuk, milyen üres szólás, amikor Grey a civilizált emberiség egyetlen családjának megteremtéséről és fejlesztéséről beszél. A földolog, amire Grey törekedett, a semlegeseknél való tapogatózás volt. Ahelyett azonban, hogy jó példával járna elől a szerződések megtartásában, mindent elkövetett, hogy Olaszországot és Romániát szerződésesszere birja, s azonkívül mennyi jogsérelem éri a semlegeseket angol részről nap-nap után.

A *Berliner Tageblatt* a következőket írja: Grey beszéde minden bizonnyal a semleges hatalmaknál is, amelyek számára a beszéd elmondott, megerősíti azt a hatást, hogy Anglia feltétlen makacssággal előtérbe tolja azokat a kifogásokat, amelyeket az ellenünk folytatott elkeseredett harc indokál felhoz, miután saját ideális hadicéljainak elérésében már ő maga sem bizik. Az ellenség fejére olvasott vádbeszéd ugra felsorolja az összes régi érveket. A világ azonban már jóllakott az angol tengeri uralom áldásával.

és immár semmi hatással sincs a porosz militarizmussal való ijesztgetés. A népek jól tudják, hogy a háboru főoka az a másik militarizmus, amelyet Anglia a korlátlan tengeri uralom érdekében teremtett és jól tudják, hogy e világuralom korlátlan fejlődése olyan veszedelmet jelent, amely ellen nemzetközi szövetkezéssel kell mindenáron védekezni. (M. T. I.)

A külpolitikai helyzet alakulása a román vereségek miatt.

Budapest, október 25. Az itteni politikai körökben élénk megbeszélés tárgya az a külpolitikai helyzet-alakulás, amely a románok vereségével van kapcsolatban. Az oroszokat nagyon elkészeríti az új román szövetség miatt előállott helyzet. Pétervárott kezdettől fogva idegenkedtek a román barátságtól, mert élénk emlékezetben élt a plevnai segítség. Oroszország antipatiával nézett a szövetség elé, de Bukarestben olyan hatalmas internacionális agitáció támadt, hogy a cár se állhatott ellen az áramlatnak.

Különösen Anglia vetette latba minden befolyását, hogy az orosz-román szövetség létre jöjjön.

Oroszország aggodalmát és húzódozását igazolták az események. Egyre súlyosabban érzi a román kooperáció következményeit, bár bizonyos körökben azt remélik, hogy tavaszra sikerül Romániába újabb hadsereget küldeni; más részről érzik, hogy nem sok kilátással kecsegtet a tavaszi kísérletezés

Különben Oroszország nem akar nagy erőfeszítést kifejtetni, mert a Balkánon nem akarja eltüntetni a most kialakuló új balkáni helyzetet.

A görög válság.

Kopenhága, október 25. Párisi jelentés azt mondja, hogy Athénben naponta komoly összeütközés van a lakosság és a francia rendőrség között és ez az összeütközés nem ritkán több ember életébe is került. Szombaton éjjel ismét *valóságos csata volt* az antant-rendőrség és a néptömeg közt, amely lehurrogta az antantot és a tengerészkatonákat. A csatában tizenkét ember meghalt, közöttük nyolc francia. Azonkívül három francia és Venizelosznak két hive súlyosan megsebesült. A párisi lapok sajnálkozásukat fejezik ki e miatt és megtámadják a királyt, valamint hiveit, akik lehetetlenné teszik a francia tengerészkatonáknak, hogy a velük *született lovagiassággal lépjenek föl.*

Berlin, október 25. A *Le Journal*-nak jelentik Athénből: A görög kormány elvállalta azt a formális kötelezettséget, hogy a *tartalékosok szövetségeit föloszlatja.* Ahhoz is hozzájárult, hogy a 33- és 40 év között levő férfiakat *azonnal, az 1914-iki évfolyamot pedig november 15-én elbocsássák.* Az 1916-iki évfolyamot *be sem hívják.*

A közéleti hivatal.

Habemus papam! Ki van nevezve a közéleti hivatal vezetője, a hivatalnak pedig megvan már a huszszobás helyisége. Az így ilyképen való elintézése reánk azt a benyomást teszi, mintha a sok hü-hó semmiért lett volna. Reméljük, hogy csalódunk! A hivatal szervezésétől függ ugyanis a működés eredményes volta. Itt máris többrendbeli fekete pont tűnik fel. Mint szakérőket ugyanazokat a miniszteri tisztviselőket osztották be az új hivatalba, akik a közéleti ügyét eddig is az ugynevezett gazdasági bizottságban közösen intézték. Már pedig hogy dolgukat nem megfelelően végezték, ezt a közéleti hivatal felállításának szükségessége legélelmebben demonstrálja. Hogy ezek a külömben nagyon tiszteletreméltó urak most már egészen új utakon haladjanak, szakítsanak eddigi rendszerükkel, illetve rendszertelenségükkkel, ne vigyék bele reszortérdekeiket, elveiket új működési körükbe, tisztán emberi szempontból is alig feltehető. Hogy a három miniszterium (belügy, földmivelésügy, kereskedelemügy) ki-ki-ki-ki egy fedél alatt fognak működni: csak csekélyke haladást jelent. Hiszen eddig is — ha jól tudjuk — hetenként kétszer közös tanácskozásban intézték el a közéleti ügyek függő ügyeit. Most a szobáról-szobára történendő érintkezés talán gyorsabb lesz és a legsürgősebb ügyek elintézése nem fog esetleg heteket, sőt hónapokat igénybe venni. Reméljük, hogy az aktaszerűséget, ami nálunk minden élénkebb légáramlatnak, gyorsabb mozgásnak megöloje, eliminálják.

A vezető egyéniség rátermettsége, gyakorlati tudása előttünk ismeretlen. Kürthy báró e téren még nem szolgáltatott tanujelét tehetségének. Az ő szervező zsenijétől, energiájától függ pedig, hogy a hivatal meg fog-e felelni a várakozásnak, vagy pedig csak hivatal marad és nem élő, liktető szerv. Mi a vezető egyéniség személyére nézve más megoldást képzelünk. Azt hittük, hogy azt a gyakorlati embereket sorából fogják kiválasztani. Oly egyént fognak a hivatal élére állítani, aki ismeri az ország fogyasztását, de ismeri egyszersmind a fogyasztási cikkek termelési és beszerzési viszonyait. Aki már gyakorlati tudásánál fogva mérlegelni tudja, hogy mely cikkek állanak az egyes vidékeken a fogyasztást meghaladó mennyiségben rendelkezésre és hol van hiány. Honnan lehet az egyes cikkek elvinni és hol van pótlásra szükség. Nem kételkedünk, hogy tekintve az ügy fontosságát és azt, hogy ez hazánkra nézve életkérdést jelent, elvállalta volna a hivatal vezetését már hazafiságból is olyan egyén, aki a gyakorlatban nőtt fel, kellő látkörrel és praxissal rendelkezik a reá váró feladat sikeres megoldására. De az egyén megválasztásánál ismét előtérbe lépett az etikett kérdése. Hogy a közéleti hivatal vezetője kellő tekintéllyel bírjon, neki bizonyos rangot kellett volna adni, ez már a mi közfelfogásunkkal járó szükségesség. Nálunk pedig ily rangot csak egy szűkebb körből kikerülő egyéneknek szokásos megadni, nem pedig azoknak, akiknek sorából oly szakértő lett volna kiválasztható, aki a fentjelzett követelményeknek megfelelt volna. Ha ily kvalifikációval bíró egyén állítottatott volna a hivatal élére, a siker valószínűbbnek tűnt volna fel. Nem akarjuk kétségbe vonni, hogy talán Kürthy bárónak is sikerülni fog feladatát megoldani, mert igaz-

ságtalanság volna ab in visis személyiségét elbíralni. Reméljük a legjobbat!

Tisztában kell lenni ugyanis azzal, hogy a közéleti hivatal felállítása nem képezheti panaceáját az eddigi bajoknak. De hogy kellő szervezés, energia mellett az eddigi anarchikus viszonyokat gyökeresen meg lehet változtatni, hogy az eddigi rendszertelenséget meg lehet szüntetni és igazságos felosztás után a fogyasztást, ha nem is bőségesen, de legalább szűken el lehet látni, ebben mindenki tisztában van. Igaz, hogy ez csakis gyökeres reform után érhető el. Egyrészt sok tökéletesen és egymásnak ellentmondó, gyakorlatilag be nem vált rendelet megszüntetése fog szükségessé válni, másrészt pedig szigorú ellenőrzése annak, hogy az egyenletes felosztást lehetővé tevő rendeletek végre is hajtassanak. Ez utóbbi szempontból célszerűbb lett volna, ha a közéleti hivatal a belügyminiszterium kebelébe illesztetett volna be. Ez rendelkezik ugyanis közvetlenül az összes közigazgatási hatóságokkal. Így elkerülhető lett volna az az eset, amely a múltban megtörtént, hogy egyes közigazgatási hatóságok a rendelkezéseket végre nem hajtották, mert erre közvetlenül felettes hatóságuktól, a belügyminiszteriumtól utasítást nem kaptak.

Szükséges lesz továbbá, hogy a közéleti hivatal az egész országban egy ki-ki-ki-ki hálózattal bírjon. Miután a közéleti hivatali mizériák majdnem kizárólag a nagy városokban mutatkoznak, első sorban ezekben kellene a hivatalnak exponenseinek lennie, melyek tájékoztatnák a szükségletekről, de egyszersmind, amennyire ez sajátos viszonyainknál egyáltalán lehetséges, a készletekről is. Felesleg és hiány ily módon nivellálható volna. Ezen exponenseknek jogában kellene állani a központ utasítására, sürgős esetekben a szükséges élelmi cikkeket rekvirálni is. Ily módon a lakosság állandó ellátásáról gyorsan gondoskodni lehetne, természetesen az aktaszerű elintézés mellett, csakis szóbeli tárgyalások útján.

Óriási hibának tartunk egy körülményt, amely az életi hivatal működését teljesen megbéníthatja. Még pedig azt az intézkedést, hogy a hadsereg és a polgári lakosság ellátását más-más forum fogja intézni. A hadsereg ellátása körüli intézkedéseket ugyanis a földmivelésügyi miniszterium tartotta fenn magának. Ezen körülmény a kompetenciális kérdések összeütközésének magvát rejti magában és jóformán kikerülhetetlen, hogy a kétrendbeli fogyasztás ellátására irányuló törekvések egymást ne keresztezzék. Miután az összsziükséglet ugyszólván egy medencéből kell hogy fedeztessék, csakis egységes rendelkezés mellett lehetne a közéleti hivatal kérdését egyöntetűen megoldani. A tervezett kétoldalú rendelkezés feltétlenül zavarokra fog vezetni, hacsak el irányban a két forum nem fog karöltve eljárni, aminek azonban az üzenetváltások folytán ismét késedelmeskedés, az intézkedések elodázása lesz a következménye. Ez pedig valóságos szerencsétlenség számba mehet, mert a viszonyok javulását lehetetlenné teszi.

A nagy reményeket, amelyeket a közéleti hivatalhoz hazánk fogyasztó közönsége fűzött, az események kétségkívül lényegesen leszállították. Mindamelllett jól esik hinnünk, hogy némileg mégis segíteni

2.80

fillért
fizet

grammonként

r e g i,
törmelék

FISCHER

Órás, ókszepsz,
Hárvás-utca 14.

A r a n y é r t

Korzó-kávéház mellett

(Cégenre tessék
figyelni)!

lehet legalább a kardinális bajokon. Ha a közéletmelzési hivatal ezenfelül még meg fog birkózhatni közönségünk tagadhatatlan fegyelmezetlenségével is, kellő takarékoskodás megfelelő elosztás mellett, ha nem is bőségesen, de szűken el lesz látható a mutatózó szükséglet. A köztudatba kell hogy átmenjen gróf Tisza István miniszterelnök mondása, hogy a központi hatalmak területe egy megostromlott, bekerített vár és lakosságának e szerint kell életmódját beosztani. Ha belenyugszunk abba, hogy össze kell magunkat huznunk, hogy kevesebb kell beérjünk, ha ilyképen támogatjuk a közéletmelzési hivatal működését és mi frontmögöttiek ily módon segítünk a háborút megvívni, ellenségeink kiéheztetési politikája remélhetőleg csődöt fog mondani.

Aczél Géza.

A D. M. K. E. munkaterve.

(Saját tudósítónktól.) Szerdai számában megkezdte a *Délmagyarország* annak a munkatervnek ismertetését, amelyet Scossa Dezső ügyvezető-alelnök a D. M. K. E. legutóbbi közgyűlése elé terjesztett. A munkaterv, amely minden elismerést érdemlő szorgalommal készült, még a következő érdekesebb részleteket tartalmazza:

A magyar nép szellemi felfelvilágosításának és az egységes, erős magyar nemzeti állam kiépítésének az a sajnálatos körülmény állja útját, hogy a magyar népnek jelentékeny (körülbelül 30) %-a máig sem tud írni, olvasni. Egyesületünknek egyik legfőbb gondja kell hogy legyen, hogy területén *analfabéta tanfolyamok tartassanak* és a tanfolyamokon a magyar analfabéták annyira megtanuljanak írni és olvasni, hogy a magyar nyomtatványokat folyékonyan olvasni tudják, egyszerűbb mondatokat pedig előmondás után leírni képesek legyenek, a métermérték alkalmazását ismerjék és végül a számtan négy alapműveletét az 1000-es számkörben elsajátítsák.

A D. M. K. E. elnöksége évek óta gondot fordít e tanfolyamokra, a melyek rendezését az országos köznevelődési Tanács eszközli a kir. tanfelügyelők útján. A Tanács minden egyes tanfolyamon résztvevő analfabéta számára 1 drb. Ábcés könyvet, 10 irkát, tollszárat öt tollal és 2 iront küld, míg a tanfolyam tanítói számára tiszteletdíjat engedélyez. A tanfolyam a téli hónapokban tartatik az esti órákban s annak befejeztével a kir. tanfelügyelő és az Orsz. Közműv. Tanács kiküldöttjeinek elnöklete alatt nyilvános vizsgán tesznek tanúságot a hallgatók, hogy megfeleltek-e a várakozásnak és államérvényes bizonyítványt is kapnak, a mely a választói jogviszonyt értelmében éppen olyan választói jogosultságot ad, mint a IV. elemi isk. osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány. (L. 1913. XIV. t. o.)

Az egyesület elnöksége minden esztendőben minél nagyobb számú ily tanfolyam működését igyekszik biztosítani, a melyek vezetése hatáskörén kívül áll, de rendszeresen oktatta az analfabéta katonákat is és pedig oly sikerrel és nagy eredménnyel, hogy

az Országos Köznevelődési Tanács a D. M. K. E.-nek analfabéta tanfolyamok sikeres rendezéséért átiratban, majd közgyűlésében fejezte ki elismerését és köszönetét.

Az analfabéta tanfolyamok működése sok esetben azon törik meg, hogy nincs aki a világítás, fűtés, szóval a dologi szükségletek költségeit viselje s ilyenkor egyesületünk áll a tanítók mellé és elhárítja azokat az akadályokat, amik e tanfolyamok megtartását lehetetlenné teszik. Egyesületünk nem köti számhoz az analfabéta tanfolyamokon résztvevőket s honorálja a tanítókat akkor is, ha nemcsak 10 vagy 20, hanem 1—2 analfabéta tanításával fáradozott.

A világháború kitörése után e tanfolyamok rendezése megakadt és a háború egész tartama alatt az országban mindenütt szünetelt az analfabéták oktatása, de amint a békés idők bekövetkeznek, éppen a háború tanúságai folytán fokozott erővel kell hozzálátni az analfabéták oktatásához és annak kapcsán megvalósítani azt a törekvést, hogy legalább hetenkint egyszer, vasárnap és pedig lehetőleg azon időben, amikor a falu népe máskülönben korezmákban keresett volna szórakozást, a községek lakosságának népies előadások tartassanak az analfabéta tanfolyamok vezetői által, akiket e célból az Országos Köznevelődési Tanács hasznos és nélkülözhetetlen ismereteket tartalmazó „Felolvasások” című kézi könyvvel látott el, a melynek immár 6 kötete forog közkézen és egy másik nem kevésbé fontos kulturális tevékenységre vezet, szabadoktatási-előadásokra.

A Torontáli Kultúregyesület igen jelentős és mélyreható munkát teljesít azzal, hogy a nyári nagy szünetidő folyamán 2 hónapra a nem magyar ajku tanulókat Makóra, Szegedre és Hódmezővásárhelyre telepíti magyar szóra. Ezek a gyermekek egyes családoknál nyernek elhelyezést, tanítók felügyelete alatt állanak és számuk legutóbb 45 volt.

A D. M. K. E. a magyarosítás ezen módját igen célirányosnak és helyesnek ismerte el és már 1914-ben 1000 koronát fordított idegen ajku tanulóknak magyar helyekre való telepítésére. Az időközben kitört háború megakadályozta az egyesületet ezen szép kulturmunkájának folytatásában. A békés idők beálltával azonban az egyesület tovább folytatja és évről-ve állandósítja idegen ajku tanuló magyarosítására irányuló ezen akcióját s e célból a Torontáli Köznevelődési Egyesülettel érintkezésbe lépett s annak nagyobb összegű segínyt is juttatott, Szegeden, Makón és Hódmezővásárhelyen pedig jövőre is gondoskodni fog, hogy a magyarul tanulni akaró idegen ajku gyermekek elhelyezése és gondozása megfelelő legyen.

(A kivándorlás ellen.)

A kultúregyesület törekvései között foglaltatik a *kivándorlás ellensúlyozására irányuló munkálkodás is* és csak alapszabályszerű feladatának tett eleget az egyesület, a mikor kutatja a kivándorlást előidéző okokat, igyekszik a népet kioktatni s a magyar kivándorlók sorsán segíteni.

Felterjesztést intézett az egyesület a földművelésügyi miniszter urhoz már annak ide-

jén, hogy a dunai öblözetben, Torontálban, közvetlen Pancsova közelében mintegy 68 ezer hold ármentesítendő községi területet, amely jövedelmet nem hozott, mert az árvíz minden tavasszal elöntötte, az ottani kevés számú magyarság megerősítésére, kivándorlástól való megmentésére és lekötésére ármentesítse. Évekig tartó tárgyalás után a kormány e fontos ügyben törvényjavaslatot is kidolgozott, azt az országgyűlés már el is fogadta, de végrehajtása a háború miatt halasztást szenved. Ugyancsak felterjesztést tettünk az ugynevezett csajkás kerületben (Bács megye) elszórt apró kincstári birtokok felparcellázása iránt, amelyek jövedelmet úgy sem hoznak, mert azt a kezelés költségei felemészítik, — miáltal Sajkáslak, Mecsor, Alsó- és Felső-Kaból, Csurog, Sajkásgyörgye, Titel és Zsablya magyar lakossága megerősítést nyerne.

A macedóniai harcok.

Bern, október 25. Az *Echo* balkáni tudósítója leírva a csernai ütközetet, megjegyzi, hogy a bolgárok makacs ellentállást tanúsítanak, mert *Monasztirt mindenáron tartani akarják*. Mialatt a szerbek a jobbszárnyukat ágyúzták, a franciák egyszerre pokoli tüzet bocsátottak a kenalii hadállások ellen. *Ez a kettős támadás sem juttatta közelebb a szövetségeseket Monasztirhoz*. A tudósító átutazott Florinán és jelenti, hogy a városban nem tett sok kárt az ágyúzás. A lakosság kezd visszatérni. A bolgárok — írja az *Echo* tudósítója — bátran harcolnak, sok német tiszt van köztük. Kenalii lövészárkaik egészen német mintára készültek. A bolgárok tudják, hogy mit jelentene, ha levernék őket Monasztir falai előtt és ezért törhetetlen energiával a végséig fognak harcolni. *Sarrai offenzívája a macedóniai fronton még nem ért el döntő eredményt*. Csapatai csakis a Vardar-szakaszon birtak néhány száz méterrel előbbre haladni. A bolgárok szilárdul tartják magukat a Cserna hajlásában a Dobropolje északnyugati lejtőiről előnyomuló szerbek ellen.

Hölgyek figyelmébe!
Elegáns őszi és téli modell kalapok nagy választékban. Alakításokat modellek után készítik. Gyászkalapok a legújabb divat szerint kaphatók.

RANSBURG JANKA
divatárusnőnél, Valéria-tér 3., emelet.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.

NE FOGADJON EL MÁST MINT
TUNGSRAM FELÍRÁSÚ VALÓDI
HAZAI GYÁRTMÁNY. ÓVAKODJUNK ÚTÁNZATOKTÓL!

A „Tungstram”-lámpa gazdaságos, mert tökéletes és hosszú élettartamu. A minőségért a gyár szavatol. Kérje mindenütt a „Tungstram” védjeggyel ellátott lámpát. Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest 4.

Körber előtérben.

— A közös pénzügyminiszter lesz Stürgkh utódja. — A delegációk összehívása. —

Budapestről telefonon jelenti tudósítónk: Politikai körökben recenziót keltett az a hír, hogy Magyarországon nem szívesen látnák Körber közös pénzügyminisztert az osztrák miniszterelnöki székben. A fővárosi politikai körökben ezt határozottan tagadják. Körber nagyszerű kiegyeztető képességét ismerve, itt szívesen látnák Stürgkh utódjaként. Ami azt illeti, hogy Körber a Stürgkh által elfogadott kiegyezési alapot nem tenné magáévá, arra vonatkozólag meg lehet állapítani, hogy az osztrák miniszterelnöki szék elvállalásának előfeltétele a Stürgkh-féle kiegyezési terv elfogadása, legfeljebb egy kis módosításról lehet szó.

Ami azt a hírt illeti, hogy a reichsrat és a delegációk összehívása ellenkeznek Tisza felfogásával, erre vonatkozólag legjellemzőbb cáfolat az a tény, hogy Tisza a Házban kijelentette, miszerint nagy súlyt fektet Ausztria alkotmányos életének helyreállítására. Egyébként ez nemcsak Tisza véleménye, hanem általános felfogás is, amiből arra lehet következtetni, hogy a delegációkat hamarosan egybehívják.

Bécs, október 25. Bécsi politikai körökben bizonyosra veszik, hogy gróf Stürgkh miniszterelnök utódjává dr. Körber Ernőt, a jelenlegi közös pénzügyminiszter fogja kinevezni a király. Körber és Tisza tegnap közös politikai kérdésekről értekeztek, gróf Stürgkh temetése után pedig gróf Tisza miniszterelnök báró Burián István külügyminiszterrel és más politikai személyiségekkel tanácskozott. Beavatott helyeken úgy tudják, hogy Körber kinevezésével a kabinet több tagja kilép. Holnapra több politikai személy kihallgatását várják.

Körber kedden késő este tanácskozott Beyerleben lovaggal, Alsó-Ausztria helytartójával, akit a belügyminiszterség elvállalására kért fel arra az esetre, ha a király Körbert nevezi ki miniszterelnökké. A helytartóval a tanácskozások még nem fejeződtek be.

Körber kinevezésével az új kormány így alakulna: Hussarek kultuszminiszter, Zenker földmívelésügyi miniszter és a pénzügyminiszter kiválnának a kabinetből. Spitzmüller, a mostani kereskedelemügyi miniszter lenne a pénzügyminiszter. Stadtfelder kultuszminiszteri osztályfőnök foglalná el Hussarek helyét.

A kiegyezési kérdésekben hír szerint Körbernek külön programja van, ennél fogva a gróf Stürgkh miniszterelnökkel kötött megállapodásokat nem volna hajlandó szankcionálni. A közös pénzügyminiszteri széket Körber báró Beck volt közös pénzügyminiszternek adná át.

Budapest, október 24. A Bud. Tud. föltétlenül megbízható, de nem hivatalos bécsi helyről a következő táviratot kapta:

A király dr. Körber Ernő közös pénzügyminiszter tegnapelőtti kihallgatása alkalmával kifejezte azt a kívánságát, hogy ezt az államférfiút szeretné az osztrák kormány élére állítani. Körbernek a megbízás elfogadása esetére tárgyi és személyi föltételei vannak, amelyeket ő maga szabott meg. Ezidőszent tárgyalások vannak folyamat-

ban, amelyek e föltételek teljesítésének lehetőségét célozzák. Csak e tárgyalások befejezése után, ami a legközelebbi időre várható, következik be a döntés, hogy Körber kerül-e a kormány élére, vagy pedig más.

Bécs, október 25. Beavatott bécsi körök értesülése szerint Körber a merénylet óta két ízben volt kihallgatáson a királynál. A kihallgatások óta Körber hosszasan tanácskozott az osztrák vezető politikusokkal. Döntés e hét vége előtt aligha várható.

Számottevő körök Hohenlohe herceget látnák szívesen a miniszterelnöki székben. Szóba került Toggenburg tiroli helytartó személye is, de ez a kombináció teljesen valószínűtlen.

Még bizonyos elvi kérdések elintézése van függőben. Amíg ezeket nem tisztázzák, döntésről nem lehet szó.

Az osztrák parlamenti épület kiürítése.

Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház elnöke, dr. Sylvester, ma Windischgrätz herceggel, az urakháza elnökével megvitatta, miként ürítsék ki a parlamenti épületet, amelyben jelenleg katonai kórház van elhelyezve. A két elnök valószínűen közösen fog eljárni, hogy kieszközölje a parlament épületének kiürítését.

A haldenreini szertartás.

Bécs, október 25. Haldenreinben nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra gróf Stürgkh Károly volt osztrák miniszterelnököt. Dr. Schuster érsek fényes papi segédlettel szentelte be a holttestet, azután a családi sírboltba helyezték el. Déli félegykor a vendégek különvonaton Grácba utaztak.

Német repülők sikerei.

Berlin, október 25. A Wolff-ügynökség jelenti: 22-ikén repülőink a Somme mentén 800 repülést végeztek. 209 esetben támadtak; 22 repülőgépet lelőttek. Ebből tizenegy német birtokba jutott. 21-ikére virradó éjjel több ezer kilogram sulyu bombát dobtunk Londeau pályaudvarra, a cernyi lőszerraktárra és a Somme-menti táborokra. A londeai pályaudvar kigyulladt; lőszerszállító vonatok felrobbantak. 22-ikére virradó éjjel szintén több ezer kilogram sulyu bombát vetettünk Mont-Didier pályaudvarra, több lőszerraktárra és a harcba induló hadoszlopokra.

Oroszország és a különbéke.

Zürich, október 25. Mint a Schweizerische Telegraf-Information római tudósítója jelenti, beavatott római körökben küszöbön állónak tartják Szaszonovnak kvirináli orosz nagykövetté való kinevezését. Giers eddigi nagykövet a cár külön kívánságára röviddel ezelőtt az orosz főhadiszállásra utazott. A nagykövetváltással egyidejűen Rómában olyan hírek terjedtek el, hogy Oroszország azon fáradozik, hogy különbékét kössön a központi hatalmakkal. Ezek a hírek Olaszországban a legnagyobb izgalmat keltették. Irányadó olasz körökben kijelentették az említett tudósítónak, hogy Rómában kizártnak tartják az orosz különbékét. Az olasz nép megvan győződve hosszú és nehéz háboru szükségességéről.

HIREK

0000

Ketten vannak, de egy beszél.

Most megint levizsgáztál édes tubicám. Ne mereszd rám kalmuk szemédet, ne add az ártatlant, tudatlant, gondolhatod, hogy miről van szó. Hát persze, hogy az orgona-hangversenyéről. Te és hasonzorú társaid megint kinos feltűnést keltettetek a későn-érkezőekkel. Betegek lennétek, ha egyszer, véletlenségből, vagy szórakozottságból iddjében mennétek a hangversenyekre. De mit is kerestél te az orgonahangversenyen? Mióta lettél olyan nagy zeneértő? Mit tudod te, hogy ki az a Liszt, Rossi, Reger vagy hogy mit alkotott Büsser? Jó, jó, te mindent tudsz, te mindenhez értesz. Hanem valld be viritós pipacsom, hogy leginkább Bach iránt érdeklődtél. Ne tagadd, te azt hitted, hogy a mozis Bachról van szó és azt remélted, hogy a hangversenyen bemutatják az Ég a cirkusz című filmet. Mert neked csak ehhez van érzéked. Most azt gondold magadban, hogy az is elmehet a hangversenyekre, aki nem zeneértő. És igazad van, mókusom. De akkor miért hunytad be a szemed, amikor a Bossi „Áve (Mária)“ -ját játszották orgonán? Mint annyi más, adtad a nagy megértőt, az áhitatban elmerülő, ugy-e? De ha annyira elmerültél a zene gyönyörűségében, miért csevegtél folytonosan a barátnőiddel, a szintén későn érkezőkkel és miért nézted folytonosan az új toilleket és mit bírálgtad olyan hangosan azoknak a kalapját, akik nem paradicsom, karfiol vagy ananász madárral díszítették, hanem egyszerűen csak pulykatollal? Ismerlek gyönyörűségem, nem is bírálgtad, csak véleményt mondtál, mert neked be kell igazolnod, hogy van véleményed. Nekem is van rólad és engedj meg, ha ennek a véleményemnek nem adok hangot, pedig most nem is vagyunk orgonahangversenyen. Igaz, ni, hát az orgonahangversenyen orgonát osztogattak? Milyen színűt: fehérét, vagy lilát? Te bizonyosan mindkettőből vettél. Nem is vettél, hanem kaptad. Jó. Majd te nem kapkodsz valami után, különösen ha látnak. Mondjad csak sárga violám, miért mentél a három koronás jegyeddél az olcsóbb helyre? Nem felelsz. Így is jó. No majd én megmondom neked. Azt gondoltad magadban, hogy annyian mentek az olcsóbb jeggyel a drágább helyekre, sőt akadtak olyanok is, akik jegy nélkül mentek (én tőlem például senki sem kérte, vagy vette át a jegyet), hogy tanácsosnak tartottad a szerénységedet fitogtatni. Mert te egy szerény ibolya vagy, ha nem is pármái. Csak illatozzál szomorúfüzfaágam, de ezentúl a hangversenyekre ne menj későn, ne kelepelj se sokat, se keveset, a toilleket ne vizsgáld, hanem ülj szépen és csendesén, ha a jó Isten megsegített, hogy hangverseny-helyiségben ülhetsz és nem Mária-Nosztrán...

— Időjárás. Helyenként eső várható; néhol hőemelkedés.

SÜRGÖNYPROGNÓZIS: Enyhébb, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet 6 C fok.

— A kormány tagjai Budapesten. Gróf Tisza István miniszterelnök, báró Hazai Sa-

mu honvédelmi miniszter, dr. Teleszky János pénzügyminiszter és báró Harkányi János kereskedelemügyi miniszter titkáruk kíséretében szerdán reggel nyolc órakor Bécsből Budapestre érkeztek.

— **A horvát miniszter német kitüntetés.** A király megengedte, hogy Hideghéthy Imre horvát miniszter a porosz koronarend I. osztályát elfogadhassa és viselhesse.

— **A német termés ötödfél millió tonnával jobb a tavalyinál.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés főbizottsága folytatólagos tanácskozásán az élelmezés kérdéseivel foglalkozott. Gróf Westarp előadó közölte, hogy a termés eredményének a becslése kerek ötöd fél millió tonnával mutat nagyobb eredményt a tavalyinál.

— **Református egyházmegyei gyűlés Szegeden.** A reformátusok békésbányai egyházmegyéjének gyűlése szerdán délután kezdődött Szegeden. Szerdán délután a bizottságok üléseztek Futó Zoltán esperes és Fekete Márton országgyűlési képviselő, udvari tanácsos kettős elnöklése alatt. Délután öt órakor, a lelkészek értekezletén Somlyódy István vezető-járásbíró tartott tartalmas előadást a Kálvinista egyszerűségről. Este 8 órakor ismerkedési estély és társasvacsora volt a Haggenmacher-vendéglőben. — Csütörtökön reggel nyolc órakor megnyitó istentisztelet lesz a templomban, azután pedig az egyházmegyei gyűlést tartják meg a református székház iskolatermében. Délben ünnepi ebéd lesz. Pénteken ér véget a gyűlés. A gyűlésre Szegedre érkezett Szabooska Mihály temesvári lelkész, az ismert poéta.

— **Gazdaggyűlés.** A szőlősgazdák nagy aggodalommal vannak amiatt, hogy jövő évi rézgálicszükségletüket nem fogják tudni fedezni. Az állam 1917-ben is fog adni a gazdáknak jutányos áron rézgálicot, de az ál-

lamtól kapott rézgálicnak az a baja, hogy rendszeresen későn érkezik, amikor az első permetezés ideje elmúlt, azonkívül a holdankint 15 kilóban meghatározott mennyiség nem elegendő arra, hogy azzal peronoszpóra-járvány idején a szőlőket megvédhessék. A homoki szőlők ötven százaléka ma már el van pusztulva és a most következő télen újra nagyon sok szőlőt fognak kihányani. Ezzel szemben a mostani három koronás borárak mellett az eddig el nem hanyagolt, jókarban levő szőlőket a tulajdonos a legnagyobb anyagi áldozattal iparkodik megvédeni, mert a 3 koronás borár megbirja a nagyobb anyagi áldozatokat is. A Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete ez év elején importált tagjai részére elegendő mennyiségű vegytiszta rézgálicot. Ez az import elejét vette sok ezer hold szőlő kipusztulásának. Az egyesület az 1917-iki évre újlag úportált rézgálicot, ez import megbeszélése végett október 25-én délelőtt 10 órára gazdaggyűlést hívott egybe a városháza közgyűlési termébe. A szegedi és vidéki gazdák nagy tömege 10 órára megtöltötte a közgyűlési termet. Dr. Gerle Imre elnök nyitotta meg a gyűlést. A társegyesületeket Várossy Gyula, volt országgyűlési képviselő, ny. plébános képviselte, a jegyzőkönyvet Borbola István vezette. Az elnök részletesen ismertette a rézgálicbeszerzés mostani körülményeit. Az egyesület az idén lényegesen kevesebb rézgálicot tudott szerezni, mint tavaly. Ért holdankint a gazdáknak csak 5 kiló rézgálicot ad és senkinek sem többet, mint 50 kilót. Ez ugyan nem elegendő a szőlők megvédésére, de az állam által kiosztandó mennyiséggel együtt eredményt lehet vele elérni és ha az állami kiosztás késik, ezzel a mennyiséggel elláthatja a gazda idejében az első permetezést. A gazdaggyűlés helyeslőleg vette tudomásul a H. Sz. O. E. intézkedését és a gyűlés bezárása után megkezdődött a rézgálicszük-

ségletek összeírása. A gyűlésen jelen volt tagok a rendelkezésre álló mennyiség legnagyobb részét lejegyezték.

— **A gyógyszerészek vasárnapi munkaszünet.** Szerdán délután öt órakor a közegészségügyi bizottság dr. Szalay József főkapitány elnöklése alatt ülést tartott. Az ülésen dr. Wolf Ferenc tiszti főorvos ismertette a szegedi gyógyszerész-testület kérelmét. A gyógyszerészek azt kérik, hogy az újszegedi gyógyszerész-testület kikapcsolásával a tizennégy szegedi gyógyszerésztestület egy osztásba kerüljön, hogy vasárnaponként felváltva hét-hét gyógyszerésztestület legyen nyitva. Azok a gyógyszerészek, amelyek vasárnap is nyitva vannak, egész héten éjjeli inspekteiót tartanak. A bizottság magáévá vette a gyógyszerész-testület kérelmét. Temesváry József Petőfi Sándor-sugaruti gyógyszerész és Frankó Andor kálvária-utcai gyógyszerész azzal a kérelemmel fordult az elsőfokú egészségügyi hatósághoz, engedje meg nekik, hogy körzetükből távozhassanak és gyógyszerésztárukat a Dugonics-térre helyezhessék át. A bizottság elhatározta, hogy azt a javaslatot terjeszti a főkapitány elé, hogy mind a két áthelyezési kérelmet *utasítsa el.* — Hat órakor a kórházbizottság ülésezett dr. Somogyi Szilveszter polgármester elnöklése alatt. Az ülésen a városi közkórház havi ügyeit intézték el.

— **A polgári internáltak elbocsátása.** Berlinből jelentik: Szeptember 17-én közöltük, hogy a német kormány javaslatot tett a brit kormányhoz a mindkét országban internált polgári személyek szabadonbocsátása és hazaküldése iránt, azzal a kikötéssel, hogy a hadköteles korban levők nem sorozhatók be a hadseregbe. A brit kormány nem fogadta el ezt a javaslatot, bár a hazabocsátottaknak a hadseregből való távoztatásával elesnek az egyetlen oka is az internálásnak és a fogvatartásnak. A brit kormány elutasította második ajánlatunkat is, hogy kivétel nélkül minden 45 éven felüli polgári foglyot bocsássunk szabadon. Azzal az egyetlen fentartással volt hajlandó csupán a javaslatot elfogadni, hogy mindkét fél visszatartathat az említett korosztályból husz személyt. Bármily kevésbé kívánatos is ez a korlátozás, a német kormány a megegyezés létrehozásának előmozdítására hajlandónak mutatkozott ennek a feltételnek az elfogadására. Így tehát eltekintve azoktól a személyektől, akiket a jövőben fognak mindkét részről katonai okból visszatartani, a brit birodalomban, a brit gyarmatokon és birtokokon fogva tartott németek és a Németországban fogva tartott 45 éven felüli polgári személyek, ugyancsak az ezidőszerint negyvenötödik évüket még el nem ért foglyok, amint ezt az életkort elérik, szabadon bocsáttatnak. Hogy mikor és milyen módon fogják hazabocsátani az egyezményben megállapított személyeket, erre nézve még nem történt megállapodás.

— **A bolgár gabonakészletek.** Szófiából jelentik: A statisztikai hivatal hivatalos becslése a bolgár gabonakészletekről kellemes meglepetést hozott. A megállapított gabonakészletek a meghódított Dobrudza-vidék terméseredményével megnagyobbodnak. A Dobrudzsában kitünő volt a termés. A románok a termés egy részét magukkal vitték vagy megsemmisítették, mégis nagy

Telefon: IGAZGATÓSÁG 455.	<h1 style="margin: 0;">KORZÓ MOZI</h1> <p style="margin: 0;">Igazgató: VAS SANDOR.</p>	Telefon: PÉNZTÁR 11-85.
<p style="margin: 0;">Csütörtökön és pénteken</p> <p style="margin: 0;">Bródy Sándor legszebb</p> <p style="margin: 0;">— regénye filmen. —</p> <h2 style="margin: 0;">Hófehérke.</h2> <p style="margin: 0;">Szinjáték 4 felvonásban.</p> <p style="margin: 0;">A főszerepeket játsszák:</p> <p style="margin: 0;">Beregi Oszkár és Lenkeffy Ica.</p> <p style="text-align: center;">◆ ◆ ◆</p> <p style="margin: 0;">A szezon első PSYLANDER filmje!</p> <h1 style="margin: 0;">Egyiptom gyöngye.</h1> <p style="margin: 0;">Nordisk dráma 3 felvonásban.</p> <p style="margin: 0;">A főszerepben: WALDEMAR PSYLANDER.</p>		
<p style="margin: 0;">Előadások 5, 7 és 9 órakor.</p> <p style="margin: 0;">Helyárak: Páholyülés 1-60, zsölye 1-20, I. hely 1 kor. II. hely 80 fillér, III. hely 50 fillér.</p>		

készletek jutottak a bolgárok kezére. Bulgária és a Dobrudza-vidék együttes termése bőven fedezi az egész ország szükségletét, sőt *jelentékeny fölösleg is marad.*

— **A bélyeg és illetékre vonatkozó törvények végrehajtása.** A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a bélyeg és illetékre vonatkozó törvények és szabályok módosításáról szóló törvény életbeléptetése és végrehajtása iránt. Eszerint a törvényeknek a bélyegilletéki fokozatok megállapítását tárgyaló fejezetének életbeléptetési idejét 1916. év december 1-ével állapítja meg és intézkedik a lerovás részleteiről.

— **A mesematiné.** A Feministák Szegedi Egyesülete vasárnap délelőtt 11 órakor mesematinét rendez a Korzó-mozi helyiségében. Olyan kiváló írókat és művészeket sikerült megnyerni előadónak, akiknek szereplése külön-külön is eseményszámba megy Szegeden. A gondosan összeválogatott program pontjai a következők: Prologus, írta *Juhász Gyula*, előadja *Nagy Teres. O. Hilbert Janka* dalamokkal lép fel. Zongorán kíséri *Fichtner Sándor*. Egyik kiválósága a matinének *Balázs Béla*, az ismert író aki erre az előadásra jön le Szegedre, hogy mesét mondjon a gyermekeknek. A mókáiról híres *Tamás Rezső* fogja végül szórakoztatni az ifjúságot. Előadás közben moziképeket vetítenek. Oriási érdeklődés mutatkozik az előadás iránt, úgy, hogy a jegyek már csak csekély számban kaphatók a Békei-féle hírlapirodában és a *Vármay-féle* könyvkereskedésben. Jegyek árai: páholy 1.20, zsöllye 1 korona, I. hely 60, II. és III. hely 40 fillér.

— **Vesztegető gyilkosok.** Ez év április 16-án Magyarcsanádon meggyilkolták özv. *Jesics Mladenné* jómodu parasztasszonyt. *Jesicsné* a kamrájában felakasztva találták. Másnap *Jesics Milutiné, Ungurean Urosné, Luczai Szvetozárné és Cservenko Istvánné*, az özvegy rokonai felkeresték *Bellei János* csendőrőrmestert, átadtak neki 300 koronát, azért, hogy engedje a temetést hatósági vizsgálat nélkül megtartani. Ugyanilyen célból *Urbanics Kálmán* főszolgabírónál is jártak, akinek száz koronát akartak adni. A megindított nyomozás során megállapítást nyert, hogy az öreg asszonyt *Jesics Milutiné* felbujtására egy mezőőr és egy béres ölte meg. A szegedi törvényszék előbb a vesztegetési ügyet tárgyalta és *Jesics Milutinét* hat havi fogházra és 600 korona pénzbüntetésre, *Cservenko Istvánnét* és *Luczai Szvetozárnét* pedig három-három havi fogházra és 300—300 korona pénzbüntetésre ítélte. *Ungurean Urosnéra* két havi fogházbüntetést és 200 korona pénzbüntetést szabott ki a törvényszék. — Most tárgyalta a felebbezéseket a Kuria és a törvényszék ítéletét *helybenhagyta*. A gyilkosság ügyében tudvalevőleg már van ítélet, a törvényszék *Jesics Milutinét* életfogytiglani fegyházra ítélte.

— **Zongorahangolás a vakok intézetében.** A jelen tanévben a vakok szegedi intézetében kezdetét veszi a zongorahangolás és az ipari zene oktatása. A zongorahangolás oktatására sikerült a vezetőségnek báró *Bedeus Frigyes*t, a Vakokat Gyámoló Országos Egylettől megnyernie. *Bedeus*, akit gyenge látása kényszerített az ipari munkára, elvállal mindenféle zongorajavítást és hangolást. Levelezőlapon való megkeresésre a vakok intézetének igazgatósága (Ujszeged) készséggel ad felvilágosítást.

— **Közvédek kirendelése.** A szegedi ügyvédi kamara az 1896. évi 33. t.-e. 410. §-ának rendelkezéséhez képest a szegedi királyi ítéltábla előtt bűnügyekben tartandó főtárgyalásokhoz közvédként kirendeli: november hó 6-ától november 11-ig terjedő időre *Bárkányi Mihályt*, helyettesül dr. *Szücs Józsefet*, november 13-tól 18-ig terjedő időre dr. *Becsey Károlyt*, helyettesül dr. *Székely Vilmost*,

november 20-tól 25-ig terjedő időre dr. *Cserő Edét*, helyettesül dr. *Strausz Miklóst*, november 27-től december 2-áig terjedő időre dr. *Csonka Ferencet*, helyettesül dr. *Szakáts Józsefet*, december 4-től 9-ig terjedő időre dr. *Engel Mórt*, helyettesül dr. *Reiner Mórt*, december 11-től 16-ig terjedő időre dr. *Fáry Istvánt*, helyettesül dr. *Rainer Ágostot*, december 18-tól 30-ig terjedő időre dr. *Fischhof Henriket*, helyettesül dr. *Tary Józsefet*, 1917 január 2-től 13-ig terjedő időre dr. *Fülöp Zsigmondot*, helyettesül dr. *Pisztor Egont*, január 15-től 20-ig terjedő időre dr. *Gerle Imrét*, helyettesül dr. *Sőreghy Mátyást*, január 22-től 27-ig terjedő időre dr. *Grosser Albertet*, helyettesül dr. *Pártos Simont*, január 29-től február 3-ig terjedő időre dr. *Grün Bélát*, helyettesül dr. *Lukáts Gézát*, február 5-től 10-ig terjedő időre dr. *Kállai Emilt*, helyettesül *Némedy Gyulát*, február 12-től 17-ig terjedő időre dr. *Kelemen Dezsőt*, helyettesül dr. *Pap Róbertet*, február 19-től 24-ig terjedő időre dr. *Kertész Zsigmondot*, helyettesül dr. *Lugosi Dömét*. A helyettes a kirendelt közvédként csakis akadályoztatása esetén és ettől kellő időben nyerendő külön fölhívásra helyettesíti. Ha a kirendelt közvédként és helyettese is akadályozva lenne a közvédelem ellátásában, erről az ügyvédi kamarának azonnal jelentés teendő.

— **Bródy Sándor** bájos regénye után készült a *Hőféherke* című film, amelyet csütörtökön mutatnak be a Korzó-moziban. *Bródy* regényét ismeri és szereti mindenki a film pedig ennek a kiváló regénynek minden szépségét magában foglalja. A férfi főszerepet *Beregi Oszkár*, a Nemzeti Színház művésze játsza, a női főszerepet pedig *Lenkeffy Ica* kreálja. A *Hőféherke* minden ízében magyar film, amely a külföldi produktumokkal bátran összehasonlítható.

Tanuljunk idegen nyelveket a Városi nyelviskolában. Telefon 14—11.

Telefon 872. **URÁNIA** Telefon 872.
Magy. Tudományos Színház

Csütörtökön, október 26-án

Szenzációs amerikai műsor!

NANA.

Egy médium drámája 3 felvonásban.

Ezenkívül:

A házasságszedelgő cipész.

Bohózat 3 felvonásban.

A legkacagatóbb filmbohózat.

Előadások d. u. 5, 7 és 9 órakor.

Gyermekjegyek csak az első előadásra érvényesek.

Legújabb kész női kabátok, szövet, bársony, plüss és perzsából, bundák, szörmeárúk, bluzok, aljak stb. Mérték szerint készülnek. **divat kabátok, kosztümök, toillek stb.** mérsékelt árak! *Reményiné Feldmann Sári* női divatháza s divatszalon, Szeged főposta mellett.

Nagy jót tesz a nyomorgókkal, aki régi ruháit, rossz kalapokat és használhatatlan cipőit a fiataloknál foglalkoztató műhelyébe (Vásárhelyi sugárút 31. sz.) küldi. Telefonhívásra (telefonszám: 942.) készséggel küld el a műhely.

Gáz-izzótestek és tüveghengerek **Invert** és **Auerégők**re legjobb minőségben **FONYÓ SOMA**, világi-tási-vállalatnál, Kölcsei-útca 4. Telefon 1

TUDOMÁNY IRODALOM

0000

— **A Dugonics-Társaság.** A Dugonics-Társaság szépirodalmi osztálya és alapszabály-módosító bizottsága dr. *Balassa Armin* elnöklésével ülést tartott amelyen jelen voltak *Tömörkény István* főtítkár, *Móra Ferenc* és *Nagy Zoltán* osztálytitkárok, továbbá *Cserzy Mihály* és dr. *Szalay József* rendes tagok. Az elnök jelentette, hogy az Oltványi Pál-féle verspályázatra több pályamű érkezett. Javasolta, hogy az osztály bíráló-bizottságot küldjön ki. A bíráló bizottságot *Cserzy Mihály*, *Móra Ferenc* és *Sz. Szigethy Vilmos* rendes tagokból alakították meg. Az osztályülés után az alapszabály-módosító-bizottság tartott ülést. Az új alapszabálytervezetet *Tömörkény István* ismertette, a bizottság csekély módosításokkal elfogadta. Az új alapszabályokat bemutatják az igazgatótanácsnak, amely a közgyűlés elé terjeszti. A módosított alapszabályok a Dugonics-Társaság egész régi alapszervezetét átalakítják, a szépirodalmi és tudományos szakosztályokra való tagolódást megszüntetik és az összes tagokat egységes szervezetbe tömörítik. A tisztikar újalakítására az alapszabályok jóváhagyása után kerül a sor.

A dobrudzsai győzelem stratégiai hatása.

Bécs, október 25. A szövetségesek dobrudzsai győzelmének fontos következménye a Bulgária és Törökország ellen épült hídőszérii betörőkapu elfoglalásán és az ezzel összefüggő anyagi és erkölcsi sikeren kívül *a front jelentékeny megrövidítése*, amely most már alig szélesebb körülbelül 35 kilométernél. A csernavoda—konstancai vasúti vonaltól északra nem alkalmas a vidék nagyobb csapattömegek fölhasználására, mert meglehetősen szaggatott hegyi terület, amely a tengerpart felé ellaposodik és kevés útja van. A megvert sereg, amely ott a szigeteken gazdag Duna és a tenger közé van beszorítva, *alig tud valahol megállni*. Erről különben gondoskodni fog még az a heves üldözés, amelyet a szövetségesek különösen a jobbszáron folytatnak.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

0000

MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK: *A névtelen asszony.* (Madame X.) Dráma. (Bemutató.) Páratlan kétharmados.

PÉNTEK: *A névtelen asszony.* (Madame X.) Dráma. (Másodszor.) Páros háromharmados.

SZOMBATON: *A névtelen asszony.* (Madame X.) Dráma. (Harmadszor.) Páratlan egyharmados.

Pollák Testvérek

férfi és női divalakkok
legnagyobb raktára. —

Legmegbízhatóbb cég.
Legolcsóbb beszerzési forrás.

Csekonics-u. 6. Széchenyi-tér 17.
Telefon 854. Telefon 855.

VASÁRNAP délután: *Özvegy kisasszony.*
Énekes vigjáték.
VASÁRNAP este: *Három a kis lány.* Énekes
játék. (Bérletszünet.)

Felelős szerkesztő: Pásztor József.
Kiadótulajdonos: Várnay L.

Krémer H. férfi- és női ruha-üzlete

Kossuth Lajos-sugarat .

Mérsékelt árak. — Pontos
kiszolgálás. — Férfi- fiu és
leányka-kalapok.

Telefon 773.

Telefon 773.

Pályázat

A Szegedi Kereskedők Egyesületének Bevásárlási Részvénytársasága az **ügyvezető-igazgatói** állásra pályázatot hirdet. A pályázók elméleti és gyakorlati képességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket, fizetési igényük bejelentésével **í. évi október hó 31-ig a Szegedi Kereskedők Egyesületének Elnökségéhez** küldjék be.

Pénztárnoknői

állást keres fiatal urileány esetleg kaucióval. Megkereséseket „Pénztárnoknő” jeligére a kiadóba.

Irodai

teendőkben jártas leány állást keres. Szíves megkereséseket „Irodista” jeligére a kiadóba kérek.

Fájós fogára vegyen mielőbb a híres Leinzinger-féle fogcseppből üvegje 70 fillérért kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Izzad valamely testrész? Ugy használja a dr. Leinzinger-féle kpróbaít szert. Üvegje 70 fillérért kapható Leinzinger gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajhullás, hajkorpa gyorsan elmúlik a Leinzinger-féle „China-hajszesz” által. Ára K 1.50 Kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Gyomor bajosok dicserik a Leinzinger-féle gyomor-csepp jó hatását, Üvegje 1 koronáért kapható Leinzinger Gyula, gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajószülés ellen csakis az ártalmatlan Leinzinger-féle „Hajrestorer” használja. Ára 1 K 50 fill. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Legjobb hajfestő az országosan elismert Leinzinger-féle. Ára 3 korona. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

MEGHIVÓ.

A **Ferraria Vasárugyár Részvénytársaság** részvényeseit ezennel felkérjük, hogy az 1916. évi november hó 5. napján délelőtt 10 órakor a részvénytársaságnak Szegeden, Báró Jósika-utca 27. szám alatti irodahelyiségében tartandó

rendes közgyűlésén

megjelenni sziveskedjenek.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1914. és 1915. évi két üzletéről.
2. Az igazgatóság megválasztása.
3. A felügyelő bizottság megválasztása.
4. Az 1914. és 1915. évi mérleg-és eredményszámlák, valamint a reájuk vonatkozó felügyelő bizottsági jelentések feletti határozathozatal.
5. Indítványok.

Szavazati joggal csak az a részvényes élhet, aki részvényét három nappal a közgyűlés előtt a részvénytársaság pénztáránál letétbe helyezi.

Az igazgatóság.

1914. évi mérleg-számla.

Vagyon: Ingatlan 136840.42, nyersanyagok és készárúk 285676.50, gépek és szerszámok 197638.48, készpénz 1184.17, váltó 151.63, utánvétel 192.74, letét 30000.—, külön betét 121000.—, veszteség 63497.03, összesen 836180.97.

Teher: Részvénytőke 400.000.—, alapítók 123.600.66, államkölcson 200.000.—, ingatlanterher 10476.62, elfogadványok 17613.48, segélyalap 34.30, kétesek tartaléka 3500.—, letéti elfogadvány 30000.—, könyvtartozások 50955.91; összesen 836180.97.

1914. évi eredmény-számla.

Tartozik: Leírások 23458.83, alapítási költségek 1708.50, tisztii fizetések és lakbérek 17207.18, utazási költségek 6262.04, raktárbérek 468.—, kamatok 6106.72, egyéb költségek 7939.41, 1913. évi veszteség áthozata 59.389.73; összesen 122.540.41.

Követel: Nyers haszon áru számlán 59043.38, veszteség 63497.03; összesen 122.540.41.

1915. évi mérleg-számla.

Vagyon: Ingatlan 132.608.24, gépek és szerszámok 187.871.06, nyers- és készárúk 372.822.86, szén stb. 6039.60, készpénz 4577.69, utánvételek 4820.87, követelések 54824.05, pénztárjegy 9170.—, külön betét 121.000.—, letét 30000.—, előre fizetett kamat 1345.—, veszteség 57477.36; összesen 982.556.73.

Teher: Részvénytőke 400.000.—, államkölcson 200.000.—, Ingatlanterher 10476.62, elfogadványok 14475.23, letéti elfogadvány 30000.—, alapítók 123.600.66, jutalékok és kétesek tartaléka 7100.—, segélyalap 133.82, tartozások (a) ingatlan-hitel 80000.—, b) egyéb 116.770.40) 196.770.40; összesen 982.556.73.

1915. évi eredmény-számla.

Tartozik: Leírások 25998.26, alapítási költségek 625.—, tisztii fizetések 14811.32, utazási költségek 4695.20, raktárbérek 882.— kamatok 14064.16, jutalékok 6287.28, egyéb költségek 7289.74, 1914. évi veszteség áthozata 63497.03; összesen 138.149.99.

Követel: Nyers haszon áru számlán 80672.63, veszteség 57477.36; összesen 138.149.99.